

LIBRIS

We know
books

Gheorghe Matei

GEOGRAFIE

VADEMECUM
PENTRU
MINIMUM
NOTA 6

EUROPA – ROMÂNIA – UNIUNEA EUROPEANĂ
PROBLEME FUNDAMENTALE

Editura **ANDREAS** Print

Cuvânt-înainte	5
I. SUBIECTUL I: Europa (30 puncte)	6
1. Statele și orașele-capitală din Europa (pe hartă)	11
2. Clima Europei (comparație)	21
3. Țărmurile Europei	26
4. Relieful Europei	27
5. Hidrografia Europei	31
6. Vegetația și solurile Europei	32
7. Densitatea populației Europei	33
8. Resursele și economia Europei	34
II. SUBIECTUL al II-lea: România (30 puncte)	36
1. Râurile României (pe hartă)	40
2. Orașele-reședință de județ din România (pe hartă)	47
3. Relieful României (comparație)	56
4. Influențele climatice din România	64
5. Marea Neagră	65
6. Vegetația și solurile din România	66
7. Resursele energetice și minerale din România	67
8. Industria și agricultura României	69
III. SUBIECTUL al III-lea: România / Europa și UE (30 puncte)	70
1. Uniunea Europeană	77
2. Bulgaria	78
3. Republica Moldova	79
4. Serbia	81
5. Ucraina	82
6. Ungaria	84
7. Austria	85
8. Franța	87
9. Germania	88
10. Grecia	89
11. Italia	90
12. Portugalia	92
13. Regatul Unit	93
14. Spania	94
Calculații	96
Exerciții	99
Testul de antrenament 1	105
Testul de antrenament 2	114
Răspunsuri	124
Bibliografie	125

Cuvânt-înainte

Examenul de Bacalaureat reprezintă un moment important în procesul desăvârșirii educaționale și profesionale a fiecărui elev / adolescent, încheind o etapă de mari acumulări de cunoștințe științifice.

Geografia studiată de către elevii din clasele terminale ale ciclului liceal, *Europa-România-Uniunea Europeană. Probleme fundamentale*, este prezentă la examenul de bacalaureat printr-o probă scrisă, compusă din trei subiecte, câte unul pentru fiecare componentă din titlul disciplinei, prin rezolvarea cărora elevii trebuie să demonstreze că au dobândit competențele prevăzute în programa școlară în vigoare și în programa de examen.

Geografie – vademecum pentru minimum nota 6 își propune să răspundă „*problemelor fundamentale*” cu care se confruntă lumea de azi, România în special, în cadrul continentului din care face parte: Europa, și în cadrul uniunii politice și economice formată din 27 de state membre: Uniunea Europeană.

Care sunt particularitățile acestui vademecum¹?

- *abordarea liniară*, inedită, a conținuturilor, care urmăresc îndeaproape structura subiectelor probei de examen;
- *esențializarea conținuturilor* sub forma unor hărți și tabele sinoptice;
- *memorarea vizuală* (și logică) a informațiilor din hărți (statele și orașele-capitală din Europa, râuri și orașe din România) și tabele;
- *rezolvarea facilă a comparațiilor* de climă (între două state europene) și de relief (între două unități / subunități de relief din țara noastră) într-un mod inedit și eficient;
- prezența la finalul lucrării a câtorva *exemple pentru rezolvarea unor calcule* din Subiectul al III-lea, a unor *itēmi* grupați sub denumirea de „Exerciții” și a două *teste de antrenament* pentru validarea demersului teoretic (și practic) propus aici.

Lucrarea de față „*Geografie – vademecum pentru minimum nota 6*” completează pachetul educațional compus din „*Geografie – ghid de pregătire pentru bacalaureat*” și „*Geografie – caiet cu fișe de lucru și teste pentru bacalaureat*”, apărute în 2020, asigurând tuturor elevilor o pregătire completă la Geografie pentru obținerea unui punctaj cât mai mare.

Succes!

Autorul

¹ **Vademecumul** este o „carte (manual, îndreptar, repertoriu etc.) care servește drept ghid într-o disciplină științifică”, „care cuprinde noțiunile de bază pentru orientarea într-un anumit domeniu de cunoștințe (și care se poartă cu sine pentru a fi consultată în orice moment)”, conform Dicționarului explicativ al limbii române (DEX, 2009), respectiv Dicționarului explicativ ilustrat al limbii române (DEXI, 2007).

Proba scrisă la geografie a examenului național de bacalaureat se compune din trei părți / subiecte. Fiecare subiect are 30 de puncte, plus cele 10 puncte din oficiu. Cele trei subiecte conțin itemi / exerciții **despre Europa (Subiectul I - 30 puncte)**, despre România (Subiectul al II-lea - 30 puncte) și despre Europa / România și Uniunea Europeană (Subiectul al III-lea - 30 puncte).

SUBIECTUL I: EUROPA (30 puncte)

Exercițiile de la **Subiectul I: Europa (30 puncte)** se bazează pe *hartă politică a Europei*, pe recunoașterea pe această hartă a câtorva state (marcate cu litere de la A la J, în subiectul de mai jos) și orașe-capitală (marcate cu numere de la 1 la 15).

De aceea, este foarte important să recunoști pe această hartă statele și orașele-capitală. Vei aduna astfel, alături de cele 10 puncte din oficiu, destul de multe puncte din punctajul total (de 90 de puncte) al acestei probe.

De exemplu, în subiectul I² de mai jos sunt multe exerciții care se referă la identificarea statelor și a orașelor-capitală pe hartă: punctul A (**4 puncte**), punctul B (**6 puncte**) și câteva exerciții de la punctul C (**6 puncte**).

Prin urmare, numai prin rezolvarea corectă a acestor exerciții, care presupun recunoașterea statelor și a orașelor-capitală pe hartă, vei putea aduna nu mai puțin de **16 puncte**!

De asemenea, poți adăuga la zestrea de puncte acumulată până acum (16 puncte) și pe cele **6 puncte** de la punctul D (comparația între clima a două state europene) ajungând astfel la un total de cel puțin **22 de puncte** din punctajul total de 30 de puncte al subiectului I!

Pentru a te convinge de modul de distribuire a punctelor pe tipurile de exerciții ale subiectului I poți urmări baremul de evaluare și de notare asociat acestui subiect. De aici poți afla și câteva sugestii pentru rezolvarea corectă a exercițiilor subiectului.

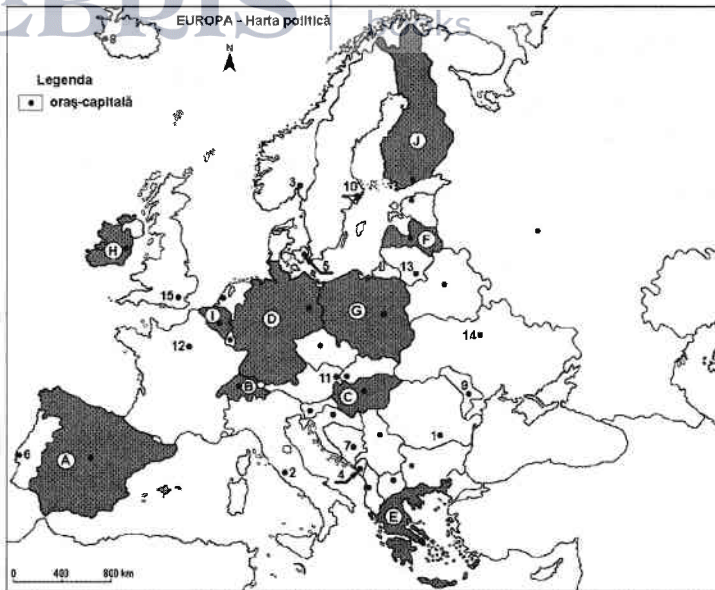
Învățarea prin memorare vizuală a statelor și a orașelor-capitală pentru recunoașterea lor pe hartă se face parcurgând cu mare atenție îndrumările aflate între paginile 11 și 21 ale acestui vademecum.

O altă modalitate de învățare amuzantă și eficientă o reprezintă rezolvarea jocurilor „*Statele Europei v2*” și „*Capitalele Europei*” de pe site-ul **www.geogra.ro**

Pentru punctul D, comparația între clima a două state, vezi îndrumările de la pagina 21 la pagina 26.

---

² Subiectele folosite pentru exemplificare fac parte din varianta 4 a probei scrise de geografie a examenului național de bacalaureat din sesiunea august-septembrie 2021 realizate de CNPEE (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație).

Harta de mai sus se referă la subiectul I A – E. Pe hartă sunt marcate state cu litere și orașe-capitală cu numere.

A. Precizați:

1. numele statului marcat, pe hartă, cu litera **D**;
2. numele orașului-capitală marcat, pe hartă, cu numărul **6**.

4 puncte

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează afirmațiile de mai jos:

1. Orașul-capitală marcat, pe hartă, cu numărul **11** se numește ...
2. Fluviul Sena străbate orașul-capitală marcat, pe hartă, cu numărul ...
3. Statul marcat, pe hartă, cu litera **G** se numește ...

6 puncte

C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Orașul-capitală Chișinău este marcat, pe hartă, cu numărul:
  - a. 1
  - b. 7
  - c. 9
  - d. 14**2 puncte**
2. Culturi de citrice și măslin se găsesc în statul marcat, pe hartă, cu litera:
  - a. A
  - b. D
  - c. G
  - d. J**2 puncte**
3. Munții Matra se află pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera:
  - a. A
  - b. C
  - c. F
  - d. J**2 puncte**
4. Statul marcat, pe hartă, cu litera **B** se numește:
  - a. Belgia
  - b. Elveția
  - c. Liechtenstein
  - d. Luxemburg**2 puncte**
5. Orașul-capitală marcat, pe hartă, cu numărul **10** se numește:
  - a. Helsinki
  - b. Oslo
  - c. Stockholm
  - d. Tallinn**2 puncte**

D. Prezentați trei deosebiri între **clima** statului marcat, pe hartă, cu litera **E** și **clima** statului marcat, pe hartă, cu litera **H**.

*Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre următoarele elemente de **climă**: factori genetici, tip de climă, temperaturi medii anuale/vara/iarna, amplitudine termică, precipitații medii anuale/vara/iarna, vânturi cu frecvență ridicată, alte aspecte climatice.*

Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă deosebirile vor fi prezentate comparativ și nu separat.

Nota 3: Nu este necesară precizarea numelor statelor. Se poate face referire la statele respective cu literele cu care sunt marcate pe hartă.

6 puncte

E. 1. Precizați două resurse de subsol exploatate în statul al cărui oraș-capitală este marcat, pe hartă, cu numărul **14**.

2. Precizați două industrii care utilizează resursele menționate la subpunctul 1 (câte o industrie pentru fiecare resursă).

4 puncte

Barem de evaluare și de notare SUBIECTUL I (30 PUNCTE)

A. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. **D** – Germania; 2. **6** – Lisabona. **4 puncte**

B. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. **11** – Viena; 2. **12**; 3. **G** – Polonia. **6 puncte**

C. Se acordă câte 2p pentru fiecare răspuns corect:

1. **c**; 2. **a**; 3. **b**; 4. **b**; 5. **c**. **10 puncte**

D. Se acordă câte 2p pentru fiecare deosebire corect formulată între clima Greciei și clima Irlandei.

Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre următoarele elemente de climă: factori genetici, tip de climă, temperaturi medii anuale/vara/iarna, amplitudine termică, precipitații medii anuale/vara/iarna, vânturi cu frecvență ridicată, alte aspecte climatice.

Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă deosebirile vor fi prezentate comparativ și nu separat. Pentru prezentarea separată a celor două state se acordă jumătate de punctaj.

Nota 3: Nu este necesară precizarea numelor statelor. Se poate face referire la statele respective cu literele cu care sunt marcate pe hartă.

Pentru fiecare răspuns parțial corect/incomplet se acordă câte 1p. De exemplu, în situația în care candidatul precizează, „În statul marcat, pe hartă, cu litera E se înregistrează temperaturi mai ridicate comparativ cu statul marcat, pe hartă, cu litera H, unde temperaturile sunt mai reduse”, dar nu precizează concret valoarea temperaturilor, se acordă 1p. **6 puncte**

E. 1. Se acordă câte 1p pentru fiecare resursă de subsol, corect precizată, exploatată în Ucraina.

2. Se acordă câte 1p pentru fiecare industrie care utilizează resursele menționate la subpunctul 1. **4 puncte**

1. Statele și orașele-capitală din Europa (pe hartă)

În Europa sunt 50 de state (cu Turcia, Kosovo și cele trei state caucaziene: Armenia, Azerbaidjan și Georgia) [vezi Harta 1a + Harta 1b]. Ele pot fi grupate, în funcție de poziția lor geografică, în 5 regiuni: Europa Sudică (cu 18 state), Europa Centrală (10 state), Europa Vestică (6 state), Europa Estică (6 state) și Europa Nordică (5 state):

Europa Sudică: Portugalia, Spania, Italia, San Marino, Vatican, Slovenia, Croația, Bosnia și Herțegovina, Serbia, Muntenegru, Macedonia de Nord, Albania, Bulgaria, Grecia, Andorra, Monaco, Malta și Cipru.

Europa Centrală: Germania, Polonia, Cehia, Slovacia, Austria, Ungaria, Elveția, Liechtenstein, România și Moldova.

Europa Vestică: Franța, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Irlanda, Belgia, Țările de Jos (ex-Olanda) și Luxemburg.

Europa Estică: Estonia, Letonia, Lituania, Belarus, Ucraina și Federația Rusă.

Europa Nordică: Islanda, Danemarca, Norvegia, Suedia și Finlanda.

Harta 1a: Statele și orașele-capitală din Europa

Harta 1b: Statele și orașele-capitală din Europa

Europa Sudică

a.) în Europa Sudică sunt 18 state. Ele se pot grupa astfel: două state iberice; Italia, cu două enclave (state în stat, 9 și 10); șase state ex-iusoslave (de la 1 la 6); trei state balcanice; două microstate insulare; și alte două microstate (7 și 8).

I. Studiază cu atenție harta alăturată și scrie:

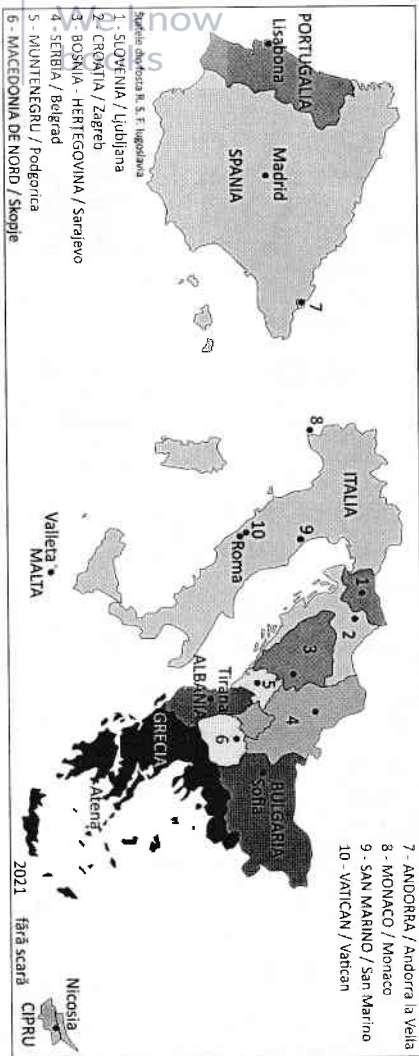
1. numele celor două state din Peninsula Iberică înscrise pe hartă³: ..... și .....

2. numele celor două enclave de pe teritoriul Italiei marcate, pe hartă, cu cifrele: 9 ..... și 10 .....

3. numele celor șase state din ex-Iugoslavia marcate, pe hartă, cu cifrele:

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....
- 4 .....
- 5 .....
- și 6 .....

4. numele celor trei state din Peninsula Balcanică înscrise pe hartă: .....

..... și .....

5. numele microstatelor marcate, pe hartă, cu cifrele 7 și 8: .....

6. numele celor două microstate insulare înscrise pe hartă: .....

II. Completează tabelul de mai jos cu numele orașului-capitală corespunzător statului respectiv (reține și numele fluviului pe care se află orașul-capitală).

Nr. crt.	Statul	Orașul-capitală	Fluviul
1.	PORTUGALIA		—
2.	SPANIA		—
3.	ITALIA		Tibru
4.	SAN MARINO	San Marino	—
5.	VATICAN	Vatican	—
6.	SLOVENIA	Ljubljana	—
7.	CROAȚIA	Zagreb	—
8.	BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA	Sarajevo	—
9.	SERBIA	Belgrad	Dunărea
10.	MUNTENEGRU	Podgorica	—
11.	MACEDONIA DE NORD	Skopje	—
12.	ALBANIA		—
13.	BULGARIA		—
14.	GRECIA		—
15.	ANDORRA	Andorra la Vella	—
16.	MONACO	Monaco	—
17.	MALTA		—
18.	CIPRU		—

⚠ Nu trece mai departe dacă nu înveți statele și orașele-capitală pe hartă!

³ Vezi „Răspunsuri”, de la pag. 124.